

БАР'ЄРИ ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО Й СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.

Мартинець В.В.
Кравченко Т.А.

Малий та середній бізнес (МСБ) відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни. МСБ є фактором соціальної стабілізації та економічного зростання.. Незважаючи на вагомі переваги мале підприємництво, є сектором економіки, найбільш вразливим до таких несприятливих факторів, як фінансові труднощі, циклічні коливання, інфляція, податковий тиск, конкуренція великих підприємств тощо.

Відповідно до офіційної статистики, в Україні налічується 253791 малих підприємств, на яких працює майже 2 мільйони чоловік, в Сумській області 5612, де зайнятість складає 49,2 тис.чол., Однак тільки три четверті малих підприємств реально виробляють продукцію. Проте навіть такі параметри розвитку малого підприємництва, не відповідають можливостям і потребам української економіки, оскільки на перше січня 2003 р. на 10 тисяч жителів України припадало всього 53 малих підприємств, в Сумській області 44, цей показник у 9 разів менший ніж у країнах ЄС. Малий і середній бізнес приносить у „скарбничку” українського ВВП тільки 9% доходів.

Основними перешкодами розвитку малого підприємництва є громіздка дозвільна система, через яку для відкриття і ведення бізнесу необхідні довідки санітарної та епідеміологічної станції, пожежних та інших подібних установ; корупція серед урядовців на місцях; недосконале оподаткування; незацікавленість банків ефективно кредитувати дрібних позичальників, нерозвиненість небанківських видів фінансування.

Потреба підприємств у коштах, як правило, пов'язана з невідповідністю у часі між витратами підприємства на закупівлю сировини, матеріалів, товарів і отримання виручки від продажу, а також в зв'язку з більш повільним надходженням коштів від дебіторів в порівнянні з термінами, в які необхідно розрахуватися з кредиторами. Малі підприємства, на яких задіяні всього 10-15 осіб, потребують всього 10 – 15 тис. грн.. оборотних коштів. Суми, як бачимо, незначні, але більшість малих підприємств не мають змоги

повністю використовувати традиційну схему банківського кредитування. Вони, як правило, або не мають майнової застави, або занадто малі, щоб сплачувати непосильні банківські відсотки за кредитами. Та й отримання малих сум кредитів нічим не відрізняється від адміністрування великих кредитів.

Одним з найважливіших кроків у реалізації державної програми підтримки МСБ в Україні стало запровадження системи спрощеного оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Платники податків мають можливість самостійно обирати схему оподаткування: за спрощеним методом або на загальних засадах. Так якщо у 1998 р. суб'єкти малого підприємництва перерахували у вигляді всіх податків, зборів та обов'язкових платежів 1160млн.грн. то у 1999 р. ті ж самі платники, які перейшли на єдиний податок, сплатили 146,5 млн.грн, а в 2001 р. надходження досягли 1,088 млн.грн.

Таким чином, можна зробити висновки, що розвиток малого та середнього бізнесу неможливий без підтримки держави, для якої пріоритетними завданнями мають стати :

- упорядкування та вдосконалення законодавчої та нормативної бази, що регламентує діяльність малого підприємництва;
- поглиблення регуляторної реформи, спрямованої на спрощення процедур реєстрації, ліцензування та започаткування бізнесу;
- зміцнення фінансово-кредитного забезпечення розвитку малого підприємництва;
- удосконалення податкової політики щодо малого підприємництва, зокрема збереження єдиного податку як безальтернативного на сьогодні шляху легального виживання підприємців;
- розбудова ефективної інфраструктури підтримки підприємництва, яка забезпечуватиме інформаційні, консультативні, науково-технологічні та навчальні послуги для малих підприємств;
- розвиток мережі регіональних фондів підтримки підприємництва, кредитних спілок, створення механізму залучення інвестицій в мале підприємництво;
- сприяння передачі на пільгових умовах в оренду або у власність суб'єктам малого підприємництва не використовуваних, вільних виробничих площ, окремих приміщень, обладнань, майна тощо.
- запровадження освітніх програм для підприємців та широких верств населення.